

ŞİKAYET NO :04.2013/1937

KARAR TARİHİ:08/04/2014

RET KARARI

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

: Gelir İdaresi Başkanlığı
İlkadım Cad. 00645 Dikmen/ANKARA

ŞİKAYETİN KONUSU

: Şikayetçi, 2001 yılında yapmış olduğu taşınmaz satışı nedeniyle sonradan İdarece ikmal edilen vergi ve cezadan yıllar sonra haberdar olması ve borcunu faiziyle ödemek zorunda kalması nedeniyle mağduriyetinin giderilmesi yönünde tavsiye kararı verilmesini talep etmektedir.

ŞİKAYET BASVURU TARİHİ

: 08/10/2013

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuza posta yolu ile gönderilen 08/10/2013 tarih ve 8912 sayı ile kayıt altına alınan, gerçek kişiler için şikayet başvuru formu vasıtasıyla yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 04.2013/1937 şikayet no 2014/350 karar no.lu Ret önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Şikâyet başvurusunun ön incelemesinde; şikayetçinin 03/072013 tarihli ilk şikâyet başvurusunun diğer şartları taşıdığı ancak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11. maddesi uyarınca idari başvuruda bulunulmadığı ve idari başvuru yollarının tüketilmemiş olduğu görüldüğünden başvuru ve eklerinin yukarı paragrafta anılan Yönetmeliğin 20. maddesinin 2. fıkrasına göre Gelir İdaresi Başkanlığı'na gönderilmesine 23/05/2013 tarihinde karar verilmiştir. Gönderme kararı üzerine, İdarenin 20/08/2013 tarih ve 9327 sayılı yazısıyla şikayetçinin talebi reddedilmiş; bunun üzerine şikayetçi bu kez 08/10/2013 tarihli şikayet başvuru dilekçesiyle Kurumumuza başvurmuştur.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikayetçi, 2001 yılında vekil tayin ederek sattığı arsası ile ilgili Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı Silivri Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından kendisine ek vergi ve ceza tahakkuk ettirildiğini bu cezayı yıllar sonra banka hesaplarına konulan hacizle öğrendiğini, zamanında öğrenemediğinden dolayı faiz ödemek zorunda kaldığından mağdur olduğunu iddia ederek Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunmuştur.

B. İdarenin Şikayete İlişkin Açıklamaları

4. Şikayet konusuyla ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı cevabi yazısıyla;

a) Şikayetçinin 23/07/2001 tarihinde Silivri Gümüşkaya'da bulunan 2776 parsel sayılı taşınmazını sattığı ancak satış tutarının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 414 üncü maddesi uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranlarının uygulanmasıyla bulunan vergi değerinden düşük olarak beyan ettiğinin tespit edildiği ve düşük beyan edilen tutardan dolayı ikmalen tapu harcı tarhiyatı yapıldığı ve vergi ziyai cezası kesildiği,

b) Tapu harcı ve cezası ile ilgili ihbarnamelerin, şikayetçinin tapu devri esnasında beyan ettiği " İstanbul" adresine posta yoluyla 20/07/2005 ve 10/10/2005 tarihlerinde tebliği için gönderildiği ancak şikayetçiye iki kere tebliğe gönderilen ihbarnamelerin tebliğ edilememesinden dolayı 06/11/2006 tarihinde ilan panosuna asılmak suretiyle 05/12/2006 tarihinde ilan tebliğ edildiği,

c) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanununun 54'üncü ve müteakip maddelerinde yer alan cebren takip ve tahsil esasları hakkındaki hükümler uyarınca şikayetçi adına ödeme emri düzenlenerek yerleşim yeri sorgulaması sonucunda tespit edilen " ' adresine gönderildiği ancak tebliğ edilemediği, bu nedenle 15/10/2012 tarihinde ilan panosuna asılmak suretiyle tebliğ edildiği,

d) Şikayetçinin banka hesabına 05/02/2013 tarihinde e-haciz konulduğu, şikayetçinin tecil ve taksitlendirme başvurusu sonucunda, borcunun 6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesine istinaden 6 taksit olarak yapılandırıldığı ve şikayetçi tarafından ödenmeye başlandığı ve borcun yapılandırılması ve ödenmeye başlanmasıyla şikayetçinin hesaplarına konulan haczin kaldırıldığı hususlarını bildirmiştir.

C. Olaylar

5. Şikayetçinin 23/07/2001 tarihinde Silivri'de bulunan taşınmazını sattığı ancak satış tutarını vergi değerinden düşük beyan etmesi nedeniyle idarece ikmalen tapu harcı ve cezasının hesaplanarak buna ilişkin ihbarnamelerin şikayetçinin tapu işlemleri esnasında bildirdiği adresine posta yoluyla iki kere gönderildiği, ihbarnamelerin tebliğ edilememesi üzerine ilan tebliğ yoluna gidildiği, daha sonra yerleşim yeri sorgulamasından tespit edilen " " adresine de ödeme emrinin gönderildiği ancak ödeme emrinin de tebliğ edilememesi üzerine şikayetçinin adresinde ilan tebliğ yapıldığı, şikayetçinin banka hesaplarına

05/02/2013 tarihinde konulan elektronik haciz sonrası şikayetçinin borcunu öğrenip ödemeye başladığı ancak kendisine usulüne uygun tebligat yapılmaması sebebiyle borcunu faiziyle ödemediği iddiasıyla Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunduğu anlaşılmıştır.

D. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz Makas'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

6. Şikayete konu işleme ilişkin bilgi ve belgeler Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan istenilmiş, ilgili idarece 4 numaralı paragrafta anlatılan açıklamalar yapılmıştır.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

7. 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 57 nci maddesinde "*Tapu ve kadastro işlemlerinden bu kamma bağlı (4) sayılı tarifede yazılı olanları, tapu ve kadastro harçlarına tabidir.*" hükmü düzenlenirken; Kanunun 63 üncü maddesi; "*Bu Kanunda sözü edilen "kayıtlı değer" veya " emlak vergisi değeri" deyimi; 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesine göre belirlenen vergi değerini ifade eder. Gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu ve kadastro harcı, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen devir ve iktisap bedeli üzerinden hesaplanır. Kat irtifaklı gayrimenkul devir ve iktisaplarında harç, devir ve iktisap bedelinin tamamı üzerinden hesaplanır. Tapuda yapılan işlemde sonra, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen devir ve iktisap bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespit edilmesi halinde, aradaki farka isabet eden harç ikmalen veya re'sen tarh edilir. Bu suretle tarh edilecek tapu ve kadastro harcı için, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan vergi ziyat cezası % 25 nispetinde uygulanır.*" hükmünü amirdir.

8. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) "*Tebliğ esasları*" başlıklı 93 üncü maddesinin ilk fıkrasında "*Tahakkuk fişinden gayri, vergilendirme ile ilgili olup, hüküm ifade eden bilimum vesikalar ve yazılar adresleri bilinen gerçek ve tüzel kişilere posta vasıtasıyla ilmühaberli taahhütlü olarak, adresleri bilinmeyenlere ilan yolu ile tebliğ edilir.*" hükmü düzenlenirken; 94 üncü maddesinin ilk fıkrası "*Tebliğ mükelleflere, bunların kanuni temsilcilerine, umumi vekillerine veya vergi cezası kesilenlere yapılır.*" şeklindedir. Kanunun 99 uncu maddesinde "*Posta ile tebliğde tebliğ edilecek vesika kapalı bir zarf içinde postaya verilir. Bunun için, şekilleri Maliye Bakanlığınca tesbit edilen özel zarflar kullanılır.*" hükmünden sonra 100 üncü maddesinde "*Bilinen adrese gönderilen mektuplar posta idaresince muhatabına teslim edildiği tarihte tebliğ edilmiş sayılır.*" hükmü düzenlenmiştir.

Kanunun "*Bilinen adresler*" başlıklı 101 inci maddesi "*1. Mükellef tarafından işe başlamada bildirilen adresler, 2. Adres değişikliğinde bildirilen adresler, 3. İş bırakmada bildirilen adresler, 4. Vergi beyannamelerinde bildirilen adresler, 5. Yoklama fişinde tespit edilen adresler, 6. Vergi mahkemesinde dava açma dilekçelerinde ve cevaplarında gösterilen adresler, 7. Yetkili memurlar tarafından bir tutanakla tespit edilen adresler (İlgilinin tutanakta imzası bulunmak şartıyla), 8. Bina ve arazi vergilerinde komisyonlarca tahrir varakalarında tespit edilen adresler. Mektupların gönderilmesinde bu adreslerden tarih itibariyle tebligat yapacak makama en son olarak bildirilmiş veya bu makamca teshit edilmiş olanı nazara alınır.*" şeklindedir.

Kanunun "*Tebliğin ilanla yapılacağı haller* " başlıklı 103 üncü maddesi ise; "*Aşağıda yazılı hallerde tebliğ ilan yoluyla yapılır. 1. Muhatabın adresi hiç bilinmezse; 2. Muhatabın bilinen adresi yanlış veya değişmiş olur ve bu yüzden gönderilmiş olan mektup geri gelirse; 3. Başkaca sebeplerden dolayı posta ile tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa; 4. Yabancı memleketlerde bulunanlara tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa.*" şeklinde düzenlenmiştir.

B. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz Makas'ın Kamu Başdenetçisine Önerisi

9. Kamu Denetçisi tarafından; idarece şikayetçi adına hesaplanan ek tapu harcı ve cezasının bildiriminde Vergi Usul Kanununda belirtilen tebliğ usullerine uygun hareket edilerek tebliğ işlemlerinin yapıldığı ancak şikayetçiye ulaşamadığı, dolayısıyla şikayetçinin cezayı geç öğrenmesinden kaynaklanan mağduriyetinde, İdarenin üzerine düşen görevi yerine getirdiği herhangi bir kusurunun olmadığı ve yapılan işlemlerin hukuka uygun olduğu gerekçeleriyle şikayet başvurusunun reddi yönünde karar önerisi Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

C. Hukuka Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gereke

10. 7 numaralı paragrafta bahsi geçen 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63 üncü maddesi hükmü gereği; tapu harcının, taşınmaz devir ve iktisaplarında gerçek alım-satım bedeli üzerinden tahsil edilmesi gerekmektedir. Taşınmaz devir ve iktisaplarında gerçek alım-satım bedelinin tapu işlemine yansıtılmadığının tespit edilmesi halinde ise; idarece alıcı ve satıcı adına cezalı tarhiyat yapılmaktadır. Tapuda işlem yapıldıktan sonra, harcın gerçek alım-satım bedelinden daha düşük bir bedel üzerinden beyan edilip ödendiğinin tespiti halinde, aradaki farka isabet eden harç, %25 oranında vergi ziyayı cezası ile birlikte tahsil edilmektedir.

11. İkmalen vergi tarhiyatı, bir vergi tarh edildikten sonra bunu ikmal eden, yani tamamlayacak şekilde tespit olunan matrah farkları üzerinden bir ilave tarh işleminin yapılmasıdır. Dolayısıyla Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından; şikayetçinin, taşınmazın devir işlemleri esnasında satış bedelini değerinden daha düşük gösterdiği tespit edildiğinden, şikayetçi adına ikmalen tapu harcı tarh edildiği ve vergi ziyayı cezası hesaplandığı anlaşılmaktadır.

12. Tebliğ, vergilendirmeyi ilgilendiren ve hüküm ifade eden hususların yetkili makamlar tarafından mükellefe veya ceza sorumlusuna yazı ile bildirilmesidir. Vergilendirme ile ilgili tebliğ işlemlerinin, Vergi Usul Kanunu'nun 93 ila 109 uncu maddelerinde düzenlenen usul ve esaslara uygun olarak yapılması gerekmektedir.

13. Tebliğde asıl olan; tebliğ yapılacak kimselerin bilinen adreslerine tebliğ yapılmasıdır. Somut olayda; idareden temin edilen belgelerin incelenmesinden, şikayetçi adına hesaplanan ek tapu harcı ve cezasına

ilişkin ihbarnamelerin bildiriminde İdarece 8 numaralı paragrafta bahsi geçen Kanunun 101 inci madde hükmüne uygun hareket edilerek şikayetçinin tapu devri esnasında beyan ettiği
..... adresine 20/07/2005 ve 10/11/2005 tarihlerinde tebligat yapıldığı ancak şikayetçi tarafından bildirilen adresin yetersiz olması nedeniyle tebligat parçalarının 23/07/2005 ve 12/10/2005 tarihinde mercine iade olduğu, VUK'nun 103 üncü madde hükmü gereği ilan tebliğ yoluna gidilerek 06/11/2006 tarihinde tebliğ evraklarının ilan panosuna asılmak suretiyle 05/12/2006 tarihinde ilan tebliğ edildiği anlaşılmaktadır.

14. Ayrıca 17/05/2007 tarihli ödeme emrinin şikayetçinin tapu devri esnasında beyan ettiği
..... adresine tebliğe çıkarıldığı ancak gösterilen adresin yetersiz olması ve muhatabın ismen tanınmaması nedeniyle 06/06/2007 tarihinde tebligat parçasının mercine iade olduğu belirlenmiştir. İdarece yapılan yerleşim yeri sorgulaması sonucu bulunan
..... adresine 04/10/2012 tarihinde usulüne uygun tebligat parçası gönderildiği ancak muhatabın adresinde bulunmaması ve tebligat parçasını almak için davet edildiği adrese icabet etmemesi üzerine tebligatın mercine bila ikmal iade olduğu, bu durum üzerine de şikayetçinin kendisi tarafından bildirilen
..... adresine 05/12/2012 tarihinde ilan tebliğ yapıldığı tespit edilmiştir. Hal böyleyken; idarece çıkarılan tebligatların şikayetçi tarafından bildirilen adrese usulüne uygun olarak gönderildiği, ilan tebligatların da usul ve VUK hükümlerine uygun olduğu, İdarenin üzerine düşen görevi yerine getirdiği, idareye yüklenecek herhangi bir kusurunun olmadığı, şikayetçi tarafından eksik ve yanlış adres gösterilmesi nedeniyle tebligatların şikayetçiye ulaşmadığı dolayısıyla idarece tesis edilen işlemlerde hukuka ve hakkaniyete aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından şikayet başvurusunun reddi yönünde karar vermek gerekmiştir.

IV.HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

15. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

16. 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 30 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Vergi Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; şikayetin **REDDİNE**,

Kararın şikayetçiye ve Gelir İdaresi Başkanlığı'na tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi